

Sisällysluettelo

ELTYOJAOS, 15.6.2020 13:30, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 37 Lahden toimenpiteet nopeasti nousseen työttömyyden johdosta	4
§ 38 Vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskus	6
§ 39 Kuntarahoitusosuuden myöntäminen Näkymätön mies vol. 2 -hankkeeseen	8
§ 40 Ekosysteemisopimusneuvotteluihin valmistautuminen, tilannekatsaus	10
§ 9998 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	12

Elinvoima- ja työllisyysjaosto
Pöytäkirja

n:o 7/2020

Aika: 15.06.2020 klo 13.30 – 14.30**Paikka:** Kaupunginvaltuuston esittelyhuone / sähköinen kokous**Läsnä:****Varsinaiset jäsenet:**

Juha Rostedt, puheenjohtaja

Jetta Laakso, varapuheenjohtaja (*)

Merja Vahter (*)

Rami Lehto

Sonja Falk (*)

Puheenjohtajat:

Hannu Rahkonen

Mika Kari (*)

Antti Holopainen (*)

Jarkko Nissinen (*)

Sirrku Hildén

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

kaupunginvaltuuston I vpj

kaupunginvaltuuston II vpj

kaupunginvaltuuston III vpj

kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Viranhaltijat:

Pekka Timonen

kaupunginjohtaja

Poissa:

Olli Alho

kaupunkikehitysjohtaja

Asiantuntijat:

Heli Okkonen

Henna Eskonsipo-Bradshaw

Juhani Pirinen

klo 13.30-13.45/37 §

kehityspäällikkö, klo 13.30-13.45/37 §

rakennustarkastaja, klo 13.45-14.00/38 §

Pöytäkirjanpitäjä:

Mari Kuparinen

yhteysjohtaja

(*) Paikalla Teams-etäyhteyden kautta

Kaupunkikehitysjohtajan poissa ollessa asioiden esittelijänä toimi kaupunginjohtaja.

ELINVOIMA- JA TYÖLLISYYSJAOSTON puolesta:

Juha Rostedt

Mari Kuparinen

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa kesäkuun 22. päivänä 2020

Rami Lehto

Sonja Falk

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> kesäkuun 23. päivänä 2020; todistaa

viran puolesta:

Yhteysjohtaja

Mari Kuparinen

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin elinvoima- ja työllisyysjaoston jäsenet Rami Lehto ja Sonja Falk.

Elinvoima- ja työllisyysjaoston päätöksen mukaan sen pöytäkirja tarkastetaan viimeistään kokousta seuraavana maanantaina tai mikäli se on pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä.

Pöytäkirja asetetaan tarkastettavaksi luottamushenkilöiden Extranettiin ja se on mahdollista käydä tarkastamassa myös kaupungintalolla konsernipalvelujen kansliassa. Kokouksen puheenjohtajalle ja pöytäkirjan tarkastajille ilmoitetaan sähköpostilla, milloin pöytäkirja on tarkastettavissa.

Sähköinen tarkastaminen ilmoitetaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi.

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 37

Lahden toimenpiteet nopeasti nousseen työttömyyden johdosta

D/1310/00.01.02.01.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kehityspäällikkö Henna Eskonsipo-Bradshaw, p. 044 482 0838

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päättää myöntää avustuksen LAB-ammattikorkeakoululle ja Koulutuskeskus Salpaukselle neljän hengen Yritys-Hunter-tiimin perustamiseen ja Lahti Trainee-ohjelman toteuttamiseen alueellisessa yhteistyössä ajanjaksolle 1.9.2020-30.6.2023 (34 kk). Oppilaitoksien omarahoitusosuus on 30% ja Lahden kaupungin avustuksen suuruus oppilaitoksille on yhteensä noin 215 000 € vuodessa. Budjetti ja rahoitusosuudet täsmennetään oppilaitosten kanssa solmittavissa sopimuksissa.

Lisäksi kaupungin resursointia ohjataan yhdelle uudelle kaupungin työntekijälle Urakiihdyttämö-palvelun toteuttamista varten sekä muina erityistehtävinä Vauhdittamon ja/tai Ohjaamon työntekijöille. Näiden palkkakustannukset katetaan työllisyyspalveluiden budjetista.

Perusteluosa Suomen suurimpien kaupunkien työttömyysaste oli vuoden 2020 huhtikuun lopussa korkein Lahdessa (21,9 %) ja Joensuussa (21,6 %), matalin Espoossa (15,4 %). Vuoden aikana (huhtikuu 2019 - 2020) työttömyysaste on kasvanut eniten Vantaalla (+9,7 pros. yksikköä) ja Helsingissä (+8,8 pros. yksikköä), vähiten Kouvolassa (+5,0 pros. yksikköä). Lahdessa kasvua oli +8,3 prosenttiyksikköä ja koko maassa +6,7 prosenttiyksikköä vuoden aikana.

Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli huhtikuun lopussa 2020 koko maassa 21,5 %. Suurista kaupungeista matalin alle 25-vuotiaitten työttömyysaste oli Turussa ja Espoossa (alle 20 %) korkein Kouvolassa (27,6 %) ja Lahdessa (27,5 %). Ulkomaalaisten työttömyysaste oli huhtikuun lopussa 2020 koko maassa 31,0 %. Suurista kaupungeista matalin ulkomaisten työttömyysaste oli Espoossa (27,6 %), ja selvästi korkein Lahdessa (45,0 %).

Valtio on 4. lisätalousarviossa ohjaamassa 60 milj. euroa lisäresurssia julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin sekä 20 milj. euroa TE-toimistojen toimintamenoihin (mm. asiakasohjaukseen).

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 37

Lahden on tässä tilanteessa myös tarpeen reagoida nopeasti nousseeseen työttömyyteen. Työllisyyskehityksen suunnan kääntämiseksi on rakennettu seuraavat viisi toisiinsa kytkeytyvää kokonaisuutta, jotka toteutetaan laajassa alueellisessa yhteistyössä:

1. Alueellinen Yritys-Hunter-tiimi ja Lahti Trainee-ohjelma (LAB, LUT, Salpaus)
2. Lahden Urakiihdyttämö-palvelu valmistuneille
3. Yritys-piste
4. Osaamisen räätälöinti yrityksille
5. Maahanmuuttajien työllistymisen tuki

Heli Okkonen ja Henna Eskonsipo-Bradshaw esittelevät työllisyystilannetta ja suunniteltuja toimenpiteitä kokouksessa.

Muutoksenhaku oikaisuvaatimus

Toimenpiteet ote kopa/talouspalvelut

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 38

Vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskus

D/1297/00.01.05.02/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Rakennustarkastaja Juhani Pirinen, puh.044 482 0808,
Ympäristöjohtaja Elina Ojala puh. 044 482 6376

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Elinvoima- ja työllisyysjaosto merkitsee esityksen vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskuksesta tiedokseen ja varautuu ottamaan sen huomioon talousarviovalmistelussa.

Perusteluosa Lahden visiona on olla rohkea ympäristökaupunki. Kaupungin hiilineutraaliustavoite on asetettu vuodelle 2025, johon päästäkseen on Lahdessa tehtävä vaikuttavia toimenpiteitä monella eri sektorilla. Lahden pitkäjänteinen ympäristötyö kaipaa myös uusia avauksia.

Rakentaminen ja rakennukset tuottavat noin kolmanneksen Suomen kasvihuone-kaasupäästöistä. Energiatehokas rakentaminen on nykypäivää, mutta vähähiilinen rakentaminen on vasta tulolla. Rakentamisen hiilidioksidipäästöjen elinkaariaikainen kokonaisarviointi on kehittymässä ja tulossa lakisääteiseksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi 8.6.2020 §143 Ympäristökaupunki Lahti-toimenpideohjelman, jonka yhtenä toimenpiteenä on vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskus perustaminen Lahteen. Virkatyönä jo alustavasti valmistellun kehittämiskeskus tavoitteena on ottaa merkittävä kansallinen rooli vähähiilisen rakentamisen kehittäjänä ja pilottialueena. Kaupunkikonsernin omien rakennus- ja kaavoitushankkeiden suunnitellaan toimivan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioalustana.

Käytännössä Lahti voisi rakennuttaa tulevaisuuden rakennuksensa tähtäimenään hiilineutraalisuus ja tutkia erilaisia innovaatioita hiilineutraalin rakennuksen tavoittamiseksi. Lahti voisi rakennuttaa hiilinieluna toimivia taloja ja 0-energiaan pyrkiviä taloja omien palvelutarpeittensa turvaamiseksi ja mahdollistaa näihin liittyviä tutkimus- ja selvityshankkeita rakentamisen valmistelun yhteydessä.

Paikallista osaamista tulisi käyttää pilottihankkeissa mahdollisuuksien mukaan alueen teollisuuden innostamiseksi.

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 38

Kierrätystalouden käytännön kehittäminen korjaushankkeissa tarjoaa myös merkittäviä sekä taloudellisia säästömahdollisuuksia että hiilidioksidipäästöjen vähentämismahdollisuuksia koko toimintaketjussa. Lahti voisi myös tutkia erilaisia kaavoitus- ja maankäyttöratkaisuja, joilla hiilineutraalia rakentamista voidaan edistää.

TKI-kumppanuuksista on keskusteltu mm. LUTin, LABin ja Helsingin yliopiston kanssa. Myös mm. ARA ja Rakennusteollisuuden keskusliitto ovat esittäneet kiinnostusta hanketta kohtaan. Kumppanuuksia haetaan laajasti sektorin toimijoiden kesken.

Vähähiilisen rakentamisen kehittämiskeskuksen toiminnan aloittaminen edellyttää 200 000 € rahoitusta vuosille 2021-2022, jonka turvin tavoitellaan noin 8 milj. € hankekokonaisuutta. Esitetty rahoitus kattaa Lahden omarahoitusosuuden useaan käynnistettävään hankkeeseen.

Rakennustarkastaja Juhani Pirinen esittelee kehittämiskeskusta elinvoima- ja työllisyysjaoston kokouksessa.

Muutoksenhaku	Muutoksenkielto
Toimenpiteet	Ote kopa/taloussuunnittelu
Liitteenä	-

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 39

Kuntarahoitusosuuden myöntäminen Näkymätön mies vol. 2 -hankkeeseen

D/1292/02.05.02.04.00/2020

Asian valmistelija / Työllisyysasioiden päällikkö Sami Kuikka, puh. 050 398 5411
Lisätietojen antaja

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päättää myöntää kaupungin työllisyysvaroista ajalle 1.1.2021-31.12.2021 yhteensä enintään 23 000 euroa hankkeen toteutukseen sekä varautuu hankkeen rahoitukseen myös vuosina 2022 ja 2023 edellyttäen, että Hämeen ELY-keskus myöntää hankkeelle ESR-rahoituksen hakemuksessa mainitulle ajalle 1.1.2021-31.5.2023. Lahden kaupungin osuudet ovat alustavasti noin 23 000 € vuodessa vuosille 2021-2022 ja noin 9 600 € vuodelle 2023. Yhteensä siis enintään 55 600 euroa koko hankeajalle.

Samalla jaosto edellyttää, että hankkeeseen otettavat henkilöt ovat lahtelaisia ja että myöhemmin päivitetävässä hankesuunnitelmassa työllistymisen näkökulmaa vahvistetaan huomioimalla erityisesti työnhakija-asiakkaiden kiinnittyminen työmarkkinoille turvaamalla siirtymät tukitoimenpiteistä eteenpäin.

Perusteluosa Lahden Sininauha ry toimii erityisesti päihde- ja mielenterveystyössä, asunnottomuuden torjunnassa sekä aikuisväestön parissa tehtävässä etsivässä työssä.

Yhdistys on toteuttanut Näkymätön mies -hanketta STEAn avustuksella vuosina 2017-2020 ja pyrkinyt sillä edistämään osallistujien toimintakykyä liikunnan ja Green Care -toiminnan avulla. Hankkeen aikana on toimittu luontoympäristössä, maatilalla ja erilaisten liikuntamuotojen parissa. Lisäksi on huomioitu ravinto ja lepo osana hyvinvoinnin kokonaisuutta. Toimintakyvyn muutosta on seurattu Kykyviisari-itsearviointimenetelmällä. Hanke on suunnattu 25–54-vuotiaille työttömille miehille ja toimintakyvyn parantamisella tähdätään lopulta osallistujien hakeutumiseen takaisin työelämään.

Nyt käsillä olevan Näkymätön mies vol.2 -hankkeen toteutus on suunniteltu ajalle 1.1.2021-31.5.2023. Sininauha on hakenut hankkeen toteutukseen ESR-rahoitusta Hämeen ELY-keskukselta

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 39

8.5.2020 jätetyllä hakemuksella.

Hanke etsii toimintaansa työelämästä kadonneita 30 - 64 vuotiaita miehiä ja pyrkii poistamaan heidän työelämään hakeutumisensa esteitä. Asiakasmäärä hankeaikana on 75 lahtelaista miestä. Työllistymistä edistetään tarjoamalla mahdollisuuksia koulutukseen, ammattitaidon päivittämiseen, ammatinvaihtoon yms. Hankkeessa on mahdollisuus monipuoliseen osaamisen nostoon muun muassa näyttötutkinnon osia suorittamalla. Hanke tarjoaa kokonaisvaltaista ja yksilöllisesti räätälöityä ohjausta sen asiakkaina oleville miehille. Tavoitteena on hyvinvointipääoman lisääminen ja vahvistaminen.

Hankkeen tavoitteiksi on asetettu kohderyhmän löytäminen ja osallistaminen, työllistymisen esteiden vähentäminen ja työelämävalmiuksien parantaminen. Näitä tavoitteita on syytä tarkentaa siten, että edellä mainittujen tukitoimien lisäksi hankkeeseen lisätään vahvempi kytkös avoimille työmarkkinoille. Tukitoimien tulee edistää asiakkaiden työelämäpolkuja ja tavoitteet työmarkkinoille tulee kuvata laajemmin. Edelleen hanketoteuttajan tulee toimia tiiviissä yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän ja työllisyyden kuntakokeilun kanssa mm. asiakasohjauksen osalta.

Hakemusasiakirjat on tallennettu elinvoima- ja työllisyysjaoston extranetin dokumentteihin.

Muutoksenhaku

oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

ote Lahden Sininauha ry, työllisyyspalvelut ja kopa/talouspalvelut

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 40

Ekosysteemisopimusneuvotteluihin valmistautuminen, tilannekatsaus

D/2105/00.04.00.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Yhteysjohtaja Mari Kuparinen, puh. 044 371 9450

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päättää merkitä tilannekatsauksen tiedoksi.

Perusteluosa Hallitusohjelman mukaisesti valtio ja yliopistovetoiset kaupungit sopivat ekosysteemisopimuksista, jotka mahdollistavat kaupunkien ja valtion tiiviimmän yhteistyön tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden tueksi. Ekosysteemisopimukset solmitaan hallituksen toukokuun lopulla tekemän linjauksen mukaisesti pääkaupunkiseudun sekä muiden yliopistokaupunkien ja yliopistokeskustaupunkien kanssa. Mukana ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Oulu, Rovaniemi, Vaasa, Joensuu, Kuopio, Jyväskylä, Lappeenranta, Lahti, Pori, Seinäjoki, Mikkeli, Kajaani ja Kokkola.

Solmittavilla sopimuksilla kehitetään innovaatio toiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään vaikuttavuutta. Samalla kootaan tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja isommiksi osaamiskeskittymiksi, joissa eri toimijat täydentävät toisiaan. Erityisenä tavoitteena on hyödyntää kaupunkien isot tulevaisuusinvestoinnit innovaatioiden kehitysalustoina. Sopimuksilla tuetaan vetovoimaisten innovaatiokeskittymien ja -ekosysteemien rakentamista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tutkimus, kehitys ja innovaatio -verkostoihin ja arvoketjuihin.

Ekosysteemisopimukset toteutetaan osana uutta EU:n alue- ja rakennepolitiikan 2021–2027 -ohjelmaa. Ne toteuttavat EU:n kestävän kaupunkikehittämisen toimintamallia Suomessa. Solmittavat sopimukset ovat luonteeltaan aiesopimuksia, joiden toteutusta arvioidaan ja tarkistetaan määräajoin. Sopimukset valmistellaan yhdessä kaupunkien kanssa syyskuun loppuun mennessä.

2 (2)

Lahden kaupunki
Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Päätöspäivämäärä
15.06.2020 § 40

Yhteysjohtaja Mari Kuparinen esittelee Lahden valmistautumista kesäkuun lopulla alkaviin neuvotteluihin työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Muutoksenhaku

muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki

Toimielin:

Elinvoima- ja työllisyysjaosto

Kunnallisasiat

Kokouspäivämäärä:

15.06.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät: 38, 40
	Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet Pöytäkirjan §:n osalta muutoksenhakuoikeus on siten rajoitettu, että kunnallisen virkaehtosopimuksen 26 §:n mukaan viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen tai saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintovalitusasiana käsiteltäväksi siltä osin kuin päätös koskee viranhaltijan palvelussuhteen ehtoja, jos hänellä tai viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot: Toimielin: Elinvoima- ja työllisyysjaosto Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: (03) 814 11 Faksi: (03) 814 2244 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: klo 9-18 Pykälät: 37, 39 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Oikaisuvaatimusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perusteiden tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kuluu vasta irtisanomisajan päätyttyä.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
---	---

	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
<p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p>		
<p>Valituskirjelmä</p>	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>	
<p>Valitusasiakirjojen toimittaminen</p>	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>	
<p>Tuomioistuinmaksut</p>	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsitte-</p>	

	lyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen. Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.